

Verktygslåda 2

AKTIV NÅ SKOLA

På vår hemsida finns det ytterligare arbetsmaterial som du kostnadsfritt kan ladda ned och använda i klassrummet.

Besök www.aktivskola.org
för mer information.

UPPTÄCKA – FÖRSTÅ – HJÄLPA

Familjehemligheten

Barn som lever i en familj med missbruk berättar vanligen inte spontant om de känslor, upplevelser och händelser som missbruket ger upphov till. De känner skuld och skam för sin mammas eller pappas beteende och ett ansvar för att hjälpa, både den som dricker och den andra föräldern, att må bättre. Barnen kan ha ångest och oro när de går hemifrån av rädsla för vad den missbrukande föräldern ställer till med när de är borta. Ännu större kan rädslan vara över att behöva ställa allt tillrätta när de kommer hem igen.

Orsaken till sådana känslor hos barnen är vanligen de personlighetsförändringar som den alkoholiserade föräldern uppvisar med lynnesförändringar, minnesluckor, omdömesförlust och beteendeförändring som skrämmer barnen och gör dem osäkra på hur föräldern kommer att vara från en stund till en annan. Barn har inte samma förutsättningar att i ord berätta om sina svårigheter som vuxna har. Dessutom är barn lojala mot sina föräldrar och vill inte avslöja hur de har det där hemma.

Upptäckt

När man träffar barn i stora grupper kan det vara svårt att upptäcka de barn som lever i en familj med missbruk. Familjens starka förnekelse kan göra att det är svårt att direkt se missbruket. Alla i familjen gör allt de kan för att dölja det så mycket som möjligt. Utåt sett kan familjen ge sken av att må bra, men det finns gott om tecken som, om man bara kan tyda dem, visar att något inte står rätt till.

Nästan alla barn i missbrukarfamiljer reagerar på ungefär samma sätt. Man brukar tala om att de använder sig av olika överlevnadsstrategier. En del blir små **hjältar**, tar hand om andra istället för sig själva och presterar för att bli uppskattade. De sköter om de vuxna i sin familj, medlar mellan föräldrarna och tar ibland nästan över deras ansvar. Hjälten städar, diskar, lagar mat och hämtar småsyskon på förskolan. De har inte sällan bra betyg i skolan eller är duktiga i idrott. Hjältarna vill vara hjälpredor på förskolan och i skolan och kan ha svårt att ta sig tid att leka med kompisarna utan söker sig till de vuxna. I syskonskaran är hjälten ofta det äldsta barnet.

Hjältens motsats är **syndabocken**. Syndabocken är barnet som ständigt befinner sig i krig med sin omgivning, rebellisk, protesterande. På det sättet omformas den oro, vrede och sorg som gnager i hjärtat till ilska och utåtagerande. Det händer att syndabocken uppfattas som familjens problem och behandlas därefter, utan att man undersöker den familjesituation som är själva orsaken till hennes beteende.

Clownen förvandlar allvar till skämt och kan på det sättet hålla sig från det som gör ont på insidan. Clownen gör också att en familj präglad av oro, bråk och ångest får uppleva små stunder av befriande skratt och lättnad. Han eller hon vill att alla ska må bra och vara vänner och medlar därför ofta, både mellan familjemedlemmar och kompisar. Bland kamraterna är clownen ofta populär, lite tokig, "Emil i Lönnebergahyssig", någon som man skrattar med men även åt. I det långa loppet blir clownen på det sättet ofta en människa som hamnar lite utanför sitt sammanhang.

Den fjärde rollfiguren använder ensamheten som sitt skydd.

Tapetblomman smälter samman med omgivningen, då slipper hon att vara med, ställas till svars, utsätts för outhärdliga bråk hemma. Hon drar sig tillbaka, in i sig själv och glöms bort. Hon hänger bara med på allt, varken hindrar någon eller ingriper i familjen. Det är som om hon inte finns.

Yttre symtom hos dessa barn kan vara trötthet, magvärk, huvudvärk och oro. Vidare är nedstämdhet, koncentrations-svårigheter och svårigheter att sova vanligt.

Källa: Folkhälsoinstitutet

Barn i familjer med missbruk

- gissar sig till vad som är ett "normalt" beteende, vill inte verka okunniga
- tar sig själva allvarligt
- dömer sig skoningslöst, ställer orealistiska krav på sig själva
- tar sig inte tid att leka och ha roligt, vill hellre vara nyttiga
- noterar noga allt som händer i omgivningen, försöker kontrollera
- blir onormalt arga eller ledsna när de ställs inför oväntade förändringar
- är överdrivet ansvarsfulla eller ansvarslösa
- söker ständigt efter bekräftelse och godkännande
- har svårt med nära relationer, både till andra barn och till vuxna
- är rädda för att bli svikna
- har svårt att be om hjälp, att säga nej, och att lita på andra
- kan ha svårt att hantera tillsägelser och förmaningar

Källa: Folkhälsoinstitutet

Det kan ju tyckas att dessa tecken stämmer in på rätt många barn, åtminstone i någon gång av deras liv. Du som arbetar med barn får försöka "lägga pussel" med de signaler du får, och också våga lita på din egen känsla.

Mindre barn saknar ofta språk för att uttrycka vad de känner. Deras signaler är därför mer baserade på beteenden och kroppsliga symtom. De är tysta, utåt-agerande, har ont i magen, saknar matsäck till utflykten, kommer ofta för sent, har inte rätt kläder för utelek... Tecknen är många om man bara tränar att se dem.

Hur kan jag hjälpa?

Trygga och lyssnande vuxna i förskola, skola, fritids och föreningsliv kan bli viktiga stödjande personer och förebilder utanför familjen och få en avgörande positiv betydelse för ett barn i en utsatt situation. Man bör inte peka ut barnen från missbrukarfamiljer inför hela barngruppen, det kan skapa ångest. Men det finns inget som hindrar att alla barn får dessa kunskaper. Om ni i personalen inte tvekar inför att prata öppet om alkohol, kommer inte barnen att tycka att det är konstigt. För de barn som lever med en missbrukande mamma eller pappa kan det också betyda att de får ett erkännande av sin situation, även om de aldrig berättar för någon.

- **Det är inte ditt fel att din mamma eller pappa dricker**

Barnen bär på massor av skuldkänslor för det som händer i familjen. Att höra en vuxen säga att det inte är deras fel lättar på bördan.

- **Du är inte ensam om att ha en mamma eller pappa som dricker**

Missbrukarbarnen tror att det bara är dem i hela världen som har det så här. Att veta att de inte är ensamma bekräftar att det inte är deras fel.

- **Det är tillåtet att prata om missbruket**

Många får skuldkänslor av att bara prata, de tror att de ska bli straffade för det. Om man tror på det de berättar, och också visar det, blir det lättare att prata.

- **Du kan inte göra din mamma eller pappa frisk**

Att erkänna sig maktlös inför missbruket är svårt för många. Barnen måste få klart för sig att deras föräldrars missbruk aldrig kan kontrolleras av ett barn.

- **Din mamma eller pappa kan bli bra igen**

Det är viktigt att poängtera att det går att bli frisk från beroendet. Ett missbruk är möjligt att bryta om föräldern får rätt hjälp. Barnen behöver känna hopp.

- **Du kan själv behöva hjälp och stöd**

Utplånandet av de egna behoven till förmån för missbrukarens gör att barnen kan ha svårt att förstå att även de behöver hjälp.

- **Du har rätt att må bra**

Oavsett om den missbrukande föräldern har blivit rehabiliterad eller inte, kan ändå barnet få det bättre. Det kan vara skönt för barnen att veta att de har rätt att leva sitt eget liv.

Källa: Folkhälsoinstitutet

OM LEKTIONSMATERIALET

I din hand håller du Verktyslådan 2. Precis som den första är den här ett lektionsmaterial som är tänkt att stödja dig som pedagog i arbetet med sociala och emotionella frågor. Lektionsplaneringarna är endast förslag på hur du kan strukturera upp övningar som syftar till att hjälpa barnen att diskutera kring frågor inom "livskunskapsområdet". Självklart är du välkommen att utforma lektionerna på ett vis som passar dig och din barngrupp bäst. Tanken är att alla övningarna ska vara lustfyllda för barnen att genomföra. En svårighet med dessa övningar är att det oftast inte finns några rätt eller fel, därför är det viktigt att alla barn som vill får komma till tals. Högt i tak med respekt för varandra, precis som under alla andra lektioner är riktmärket!

Dela upp i grupper

Att arbeta i grupp är oerhört lärorikt. Genom ett grupparbete lär man sig att

- varje gruppmedlem är ansvarig för att göra sin del i arbetet och kanske även hjälpa andra att klara av sitt också
- utveckla det sociala samspelet, förmågan till samarbete i grupp (lyssna på varandra, lösa problem som uppstår, fatta beslut och nå samstämmighet)
- utveckla grupprocessen, diskutera vad som gått bra och vad som skulle kunna göras bättre

Gruppindelning kan vara svårt och kräver planering. Gruppstorlek och rollfördelning behöver tänkas ut. Varje gruppmedlem behöver känna sig betydelsefull och uppskattad med lika stor chans att delta och ta på sig ansvar. Den lättaste grupperingen är par. När eleverna blir mera erfarna kan de lättare klara av grupper på tre, fyra eller fem.

Roliga sätt att gruppindela:

- Bildkompisar. Lägg bilder på en sak, ett djur, en frukt eller något annat i en påse. Lägg i så många bilder av samma slag som du vill ha elever i en grupp. Alla barn får ta en bild ur påsen och sedan hitta sina andra gruppmedlemmar genom att gå runt i klassrummet och fråga. För de äldre eleverna kan man lägga i kort med ord på. Orden kan vara på engelska, motsatsord, geometriska former, bilda en mening...
- Hitta någon som.... Om man snabbt vill dela in eleverna i par. Låt dem hitta någon som har kläder med samma färg, är född i samma (eller annan) månad, har samma sista siffra i telefonnumret som du, tycker om samma favoritfärg, som har samma (eller annat) antal bokstäver i sitt namn... Listan går att göras lång, det är bara fantasin som sätter stopp!
- Ställ upp er i led efter... längd (från kortast till längst), hårfärg (från ljus till mörk), den månad man fyller i (januari först, december sist) och så vidare. Här gäller det för eleverna att kunna kommunicera för att så snabbt som möjligt få ett led. Därefter får varje barn en siffra och alla ettor bildar en grupp, alla tvåor en och så vidare.

Komma igång-övning

Sitt i en cirkel. Den som ska prata får ha en nalle, en skön sten, en fjäder eller något annat i handen. Detta är en tacksam övning att prata inför en grupp och att lyssna på den som pratar. Det är bra om du som vuxen introducerar ämnet själv först, då är det lättare för eleverna att ta efter. Den som vill avstå att säga något skickar saken vidare. När alla fått säga sitt kan de få chansen att säga något, ofta behöver dessa barn mer tid att fundera på vad de ska säga eller få idéer från de andra. Exempel på ämnen:

- Idag känner jag mig...
- Jag är glad när...
- Jag är ledsen när...
- Jag blir arg när...
- Jag är rädd för...
- Jag tycker om vädret när det...
- När det regnar blir jag...
- När det snöar blir jag..
- Dimma tycker jag är...
- När solen skiner känner jag mig...
- Min bästa bok är...

- Mitt bästa TV-program är...
- Min bästa leksak är...
- Jag är större än...
- Jag är mindre än...
- Det värsta jag vet är...
- Om jag var ett djur, så skulle jag vara...
- Om jag var en bil, så skulle jag vara...
- När jag blir stor ska jag...
- När jag tänker på något mjukt, tänker jag på...
- När jag tänker på rött (eller annan färg), tänker jag på...

När alla fått säga sitt och blivit varma i kläderna kan man diskutera i gruppen vilka behov som barnen har för att må bra i klassen.

- Jag vill få vara ifred...
- Jag vill att de andra ska lyssna på mig...
- Jag vill inte att någon ska slå mig...
- Jag vill inte göra en sak bara för att de andra gör det...
- Jag vill inte att någon ska reta mig...

SÄTTA ORD PÅ KÄNSLOR

Tillverka kort där det står ord på känslor:

glad	arg	ledsen	otålig	hoppfull	sur	ursinnig	trött
nervös	galen	konstig	envis	sårad	pigg	kärleksfull	olycklig
lycklig	förlägen	nervös	drömmande				

Innan man börjar är det bra om man pratar om de olika känslordet, vad de betyder.

Lägg korten i en påse och låt barnen dra varsitt kort som de inte visar för någon.

Låt barnen spela ut i pantomim och de andra får gissa vilket ord det är.

Skriv en berättelse med hjälp av känslordet. Berätta om någon som alltid kände samma sak, till exempel "pojken som alltid var sur/ledsen/rädd/arg...".

KÄNSLOFÄRGER

Ofta förknippar man våra känslor med vissa färger. Låt eleverna föreslå färg de tänker på till orden nedan, till exempel glad = röd.

GLAD	RÄDD	ARG	LEDSEN
nöjd	feg	irriterad	vissen
förtjust	otrygg	kokande	missnöjd
sprudlande	vettskrämd	svartsjuk	deppig
munter	orolig	rasande	gråtfärdig
skämtsam	darrig	misstänksam	dyster

Måla känslor utan bilder – bara med färg.

Måla ett ansikte som du känner dig just nu.

ANVÄNDA KÄNSLOORD

Prata om känslor och skriv upp alla känslord ni kommer på.

Diskutera varför ni tror att det är viktigt att ha ett stort förråd av känslord?

Låt eleverna skriva några rader om en av de lyckligaste, mest spännande eller mest upp-
rörande händelser de varit med om – en händelse som väckt starka känslor.

Spela upp olika slags musik som väcker känslor. Prata om hur musik används i olika sam-
manhang och hur musiken påverkar våra känslor.

Titta på bilder ur tidningar eller på konstverk. Vilka känslor väcker det? Vad tror du han eller
hon som tog bilden eller skapade konstverket hade för känslor för sitt verk? Vilka känslor
tror du han eller hon ville att betraktaren skulle få?

Grupparbete: Varje grupp tilldelas en känsla (ilska, glädje, ledsen, rädd...). Låt barnen klip-
pa ur bilder från tidningar på personer som de tycker visar på den känslan som de tilldelats
i gruppen. Gruppen klistrar sedan bilderna på ett stort kartongpapper. Häng upp kollagen
i klassrummet och låt varje grupp presentera dem.

Rollspel – gestalta en känsla. Ge två i taget uppgiften att gestalta en känsla genom att
välja ut en av känslorna som ni skrivit upp. Låt dem planera sitt rollspel utanför klassrum-
met. När de spelat upp sitt rollspel gissar de övriga vilken känsla de valt.

HANTERA SIN ILSKA

1. Kopiera texten "Kontrollera sin ilska" på kommande sida och dela upp klassen i smågrupper.
2. Läs upp de tre olika fallbeskrivningarna från elevbladet och be eleverna diskutera dem.
3. Be grupperna komma på andra lösningar istället för att skrika och slåss. Hur kunde de själva gjort?
4. Be eleverna skriva kort om en gång de blev arga. Be varje elev att svara på följande frågor som de sedan diskuterar i sina smågrupper:
 - Vad hände?
 - Vad kände du?
 - Vad tänkte du?
 - Vad gjorde du?
5. Diskutera i klassen:
 - Hör ilska ihop med någon annan känsla? Kan du till exempel bli arg när du känner dig ledsen eller besviken?
 - Tror du att du blir arg i samma situationer som andra?
 - Finns det något bra sätt att visa ilska på?

KONTROLLERA SIN ILSKA

Läs fallbeskrivningarna och diskutera frågorna

1. Peter är på väg hem från skolan när han hör någon ropa: "Jag hörde att du gjorde bort dig ordentligt i tennismatchen!". Peter vänder sig om och där står två klasskompisar och gapskrattar och härmar en dålig tennisspelare. Peter blir vansinnig och springer fram till en av killarna och slänger honom i backen så det dånar. Killen börjar blöda och tar sig för huvudet.
2. Kajsa sitter och läser en bok på skolgården när hennes bästa kompis Anna kommer fram till henne och säger: "Har du hört att Sandra snackar skit om dig, hon säger att du köper alla dina kläder på loppmarknad och att dina föräldrar inte har några pengar". Kajsa blir jättearg och skriker att Sandra är en idiot som inte borde sprida ut lögnen om andra. Just i det ögonblicket kommer Sandra gåendes på skolgården".
3. Kalle och Johan bestämmer på rasten att de ska spela tv-spel efter skolan. När Kalle går fram till Johan efter skolan säger Johan att han inte kan för att han ska åka bort med sin mamma. Lite senare när Kalle är på väg hem ser han att Johan leker med en annan kompis. Han blir arg och springer fram till Johan och skriker att han aldrig mer vill se honom.

Diskutera i smågrupper:

- Vad tycker du om Peter, Kajsa och Kalles beteende?
- Vad hade hänt om de hade stannat upp en stund innan de blev så arga?
- Vilka effekter tror du att deras utbrott har?

PÄRLARMBANDET 1 - Känslor

Material: gummiband, pärlor i olika färger

Genom pärlor i olika färger kan man tillverka sitt eget betydelsefulla armband. Bestäm i klassen vad de olika färgerna ska symbolisera och trä varsitt armband. Fråga barnen hur de känner sig just idag, vilken färg (eller färger) som stämmer överens med hur det känns inombords.

Exempel:

Röd – kärlek, omtanke

Gul – glädje, lek

Blå – vänskap, tillgivenhet

Grön – hopp

Lila – vila, lugn

Svart – allvarsamhet

PÄRLARMBANDET 2 – Barnkonventionen

Det här är en variant på föregående uppgift men bygger istället på att pärlornas färger symboliserar olika artiklar i Barnkonventionen.

Berätta om Barnkonventionen:

Barnkonventionen, eller FN:s konvention om barns rättigheter som den egentligen heter, består av 54 artiklar. Nästan alla länder har skrivit på Barnkonventionen. Barnkonventionen innebär att barn har särskilda egna mänskliga rättigheter.

I många länder måste barn arbeta, de får inte lära sig simma eller cykla och de kan bli slagna av vuxna. Det finns kanske inga skolor, ingen teater för barn eller ens barnböcker och leksaker.

I Sverige har barn i allmänhet det väldigt bra. De får gå i skolan och behöver inte arbeta, det finns mat i affärerna och många roliga aktiviteter för barn att göra på fritiden.

Men det finns faktiskt barn även i Sverige som har det svårt. Barn som går hungriga till skolan, som måste ta ett vuxenansvar hemma och nästan aldrig hinner leka med kompisar, barn som blir utnyttjade och kanske till och med slagna. Barnkonventionen finns till för barn i andra länder och barn i Sverige och fungerar som en riktlinje för hur vuxna ska tänka och göra för att barn ska må bra och ha rätt till vissa saker.

Välj ut några artiklar ur Barnkonventionen och prata om dem. Bestäm vilken färg på pärlorna de valda artiklarna ska symbolisera och trä armband av dessa!

Om du vill veta mer om barns rättigheter och Barnkonventionen, gå in och läs på:

www.barnombudsmannen.se

www.bris.se

www.ecpat.se

www.plansverige.org

www.raddabarnen.se

www.sos-barnbyar.se

www.unicef.se

www.childhood.org

GÖRA NÅGON GLAD

Material: Tuschpennor, kraftigt papper

Berätta för barnen att det är viktigt att ha ett klassrum där alla känner sig väl till mods och kan diskutera. Om man retas, trycker ner och inte lyssnar på varandra kommer man inte att kunna skapa en känsla av öppenhet, förtroende och delaktighet i klassen.

Be barnen fundera på saker man kan göra eller säga för att en person ska känna sig värdefull, omtyckt, betydelsefull och speciell.

Skriv ner saker som gör att någon annan mår bra! Exempel:

"Det där gjorde du verkligen bra!"

"Vill du ha hjälp"

Lyssna på varandra

Le mot någon

Prata också om hur negativa och dräpande kommentarer påverkar oss.

Rollspel – dela upp klassen i mindre grupper och låt dem gestalta olika situationer där det förekommer positiva och negativa kommentarer.

KOMPROMISSER

1. Den här övningen kallas kompromissleken. Berätta innan leken börjar om hur viktigt det är att komma överens, att skapa kompromisser som alla tjänar på. Förklara också vad ordet kompromiss betyder för barnen och ge gärna ett exempel. Exempel: Anders och Lisa vill måla om i sitt rum. Anders vill ha en grön färg och Lisa vill ha en röd. De kompromissar och målar rummet röd- och grönrandigt.

2. Para ihop eleverna två och två. En av eleverna ska hitta på ett problem som börjar med första bokstaven i alfabetet. Ordet ska vara namnet på en sak. Den andre eleven ska hitta en lösning på problemet som båda tjänar på. Sedan är det den andres tur att hitta på ett problem på nästa bokstav. Exempel: två barn bråkar om en apelsin som båda vill ha. Uppgiften är att komma på en kompromiss så att båda får vad de vill ha. De kan till exempel dela apelsinen i två delar eller pressa den till juice och hälla upp den i två glas.

3. Diskutera följande frågor i klassen:

- Vad var svårt?
- Vad var enkelt?
- Vad kan hända om man inte gör kompromisser?
- Har du varit med om en situation där du var tvungen att kompromissa?

ATT INTE TYCKA SOM ANDRA

1. Läs upp följande två exempel för eleverna för att beskriva hur man kan känna olika om samma sak:

- Lisa och Anna är bästa kompisar och de ska prata inför klassen. Lisa tycker att det är jättekul medan Anna tycker att det är det värsta som finns.
- Anna har en råtta som husdjur. Hon tycker att den är världens gulligaste, men Lisa tycker bara att den är äcklig.

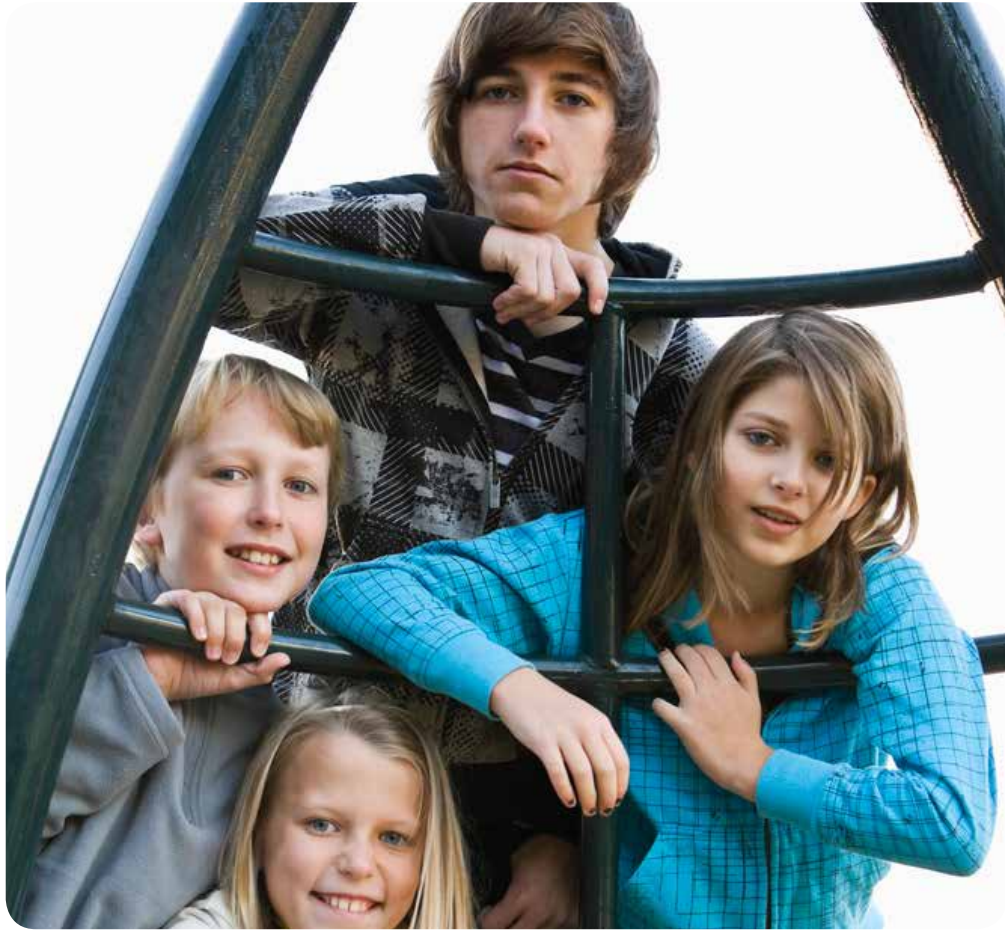
2. Be eleverna att tänka ut något som en familj kan ha olika känslor om. Be dem att skriva ner vad varje familjemedlem känner och om varför de tror att de känner som de gör. Redovisa i smågrupper.

3. Be eleverna att skriva om en gång när de kände helt annorlunda än sina kompisar och om hur det var att vara ensam om den känslan? Låt den som vill berätta för övriga klassen.

ATT VÅGA SÄGA NEJ

Material: snöre eller garn

Vi har alla olika gränser för hur nära vi låter en annan människa komma. En del låter människor komma nära, andra vill ha armlängds avstånd. Om någon kommer för nära, så måste vi kunna markera vårt privata område genom att säga nej. Ibland kan det vara bra att konkret öva sig på att säga nej för det egna jaget. Med den här enkla uppgiften får barnen markera sitt privata område

och pröva hur nära någon får komma. Det handlar om rätten till sin kropp och styrkan att kunna säga nej när något känns fel, till exempel att dricka alkohol eller röka.

Dela upp barnen i par. Varje barn lägger ut ett snöre i en större cirkel. Man ska kunna stå mitt i cirkeln och sträcka ut sina armar. Barnen får turas om att närma sig varandra i sina egna cirklar och prova hur långt de får gå innan den andra säger stopp. Kanske kommer man inte ens in i cirkeln?

Man kan använda sig av orden "nej", "stanna" eller "stopp". Efteråt pratar man i klassen om hur det gått och hur det känts.

ATT SE SAKER FRÅN ANDRA SIDAN

Det här är en övning i att se saker ur någon annans perspektiv, att öva sin förmåga att sätta sig in i en helt oväntad och annorlunda situation än denna: Uppgiften är att berätta en känd saga, men den ska ses med en annan persons ögon.

- Berätta sagan om Snövit, men som den elaka drottningen upplevde den
- Berätta sagan om De tre bockarna Bruse, men med trollets ögon.
- Berätta sagan om Askungen, som en av styvsystrarna upplevde den.
- Berätta sagan om Rödluvan, men som vargen upplevde den.

Se berättelsen "Sagan om den ondskefulla vargen".

SAGAN OM DEN ONDSKEFULLA VARGEN

Jag bodde i skogen. Den var mitt hem och jag var rädd om den. Jag försökte hålla den ren och fin. En härlig sommardag, när jag var ute och städade upp lite skräp som några campare hade lämnat efter sig, hörde jag fotsteg. När jag kikade fram bakom ett träd såg jag en flicka komma gående på stigen. Hon bar en korg på armen. Jag blev misstänksam direkt, för hon var klädd så underligt. Helt i rött, och med huvudet täckt, som om hon inte ville bli igenkänd.

Jag vet ju att man inte ska döma folk efter klädseln, men hon var ju i min skog, och jag kände att jag ville få reda på mer om henne. Jag frågade henne vem hon var, varifrån hon kom –ja, ni vet sådana där frågor man ställer. Först sa hon stelt att hon inte talade med främlingar. Jag blev mycket upprörd. Främlingar! Nu går det för långt! Jag har ju ändå uppfostrat hela min flock av ungar i denna skog. Sedan lugnade hon ner sig litet och berättade en historia om att hon var på väg till sin mormor, som var sjuk, med en lunchkorg. Hon verkade som en hederlig person innerst inne, men jag tyckte att hon borde lära sig att det är hänsynslöst att tränga sig in i någon annans hem, misstänksam och olämpligt klädd.

Jag lät henne fortsätta, men sprang i förväg till hennes mormors hus. När jag träffade den trevliga gamla damen förklarade jag situationen, och hon höll med om att hennes barnbarn behövde lära sig att visa lite hänsyn. Vi bestämde att hon skulle gömma sig lite tills jag ropade på henne. Hon gömde sig faktiskt under sängen.

När flickan kom, kallade jag in henne i sovrummet, där jag låg i sängen. Hon kom in, röd om kinderna, och fällde en kommentar om mina stora öron. Jag har blivit förolämpad förut, så jag ansträngde mig och förklarade att mina stora öron skulle hjälpa mig att höra henne bättre. Vad jag menade var ju att jag gillade henne och ville lyssna noga på vad hon sa. Men hon gjorde ytterligare en fräck kommentar om mina utstående ögon. Ni kan ju fatta vad jag började tycka om denna lilla flicka, som satte upp en så fin fasad, men uppenbarligen var en mycket otrevlig person. Jag brukar emellertid vända andra kinden till, så allt jag sa var att mina stora ögon hjälpte mig att se henne bättre.

Nästa förolämpning blev för mycket för mig! Jag har ett problem med att mina tänder är så stora, och den lilla flickan, lugn som en filbunke, gjorde en kommentar om dem. Jag vet att jag borde haft bättre självbehärskning, men jag hoppade upp från sängen och morrade att det var för att jag skulle kunna äta upp henne bättre!

Alla vet ju att ingen varg skulle komma på tanken att äta en liten flicka. Men det dumma barnet började springa omkring i huset skrikande för full hals. Jag följde efter henne och försökte att lugna ner henne. Jag hade tagit av mig mormors kläder, men det verkade bara göra saken värre. Sedan smällde plötsligen dörren upp och en två meter lång skogsvaktare stod där med en yxa i handen. Jag förstod genast att jag var illa ute. Ett fönster stod öppet bakom mig och jag hoppade ut.

Jag hade önskat att det var slutet på historien, men den där mormodern berättade aldrig hur det verkligen hade gått till. Inom kort var ryktet ute att jag var en opålitlig, hemsk varelse. Jag vet inte hur det blev för flickan i de märkliga röda kläderna, men jag för min del levde verkligen inte lycklig i alla mina dagar.

Av: Gunilla Q Wahlström

KONFLIKTHANTERING

1. Berätta för eleverna att i krig finns en vinnare och en förlorare.

Det är en tävling om vem som är starkast. Men varken i krig eller i det vanliga livet är det så att den starkaste alltid har rätt, eller att den som vinner gör det på ett ärligt sätt. När vi är arga på någon annan ser vi ofta den personen som en fiende. Och precis som i krig, eller i en tävling, tänker vi på att vi ska vinna till varje pris.

Det är svårt att komma ihåg att vi båda har problemet – inte jag mot dig, utan båda två bundna tillsammans med ett gemensamt problem som ska lösas.

Kom ihåg att när en konflikt ska lösas är båda ansvariga för att hitta en lösning.

2. Skriv upp följande exempel på tavlan och diskutera lösningarna i klassen:

A – Som en fiende skulle jag...

B – Som en vän skulle jag...

- När någon säger något dumt till mig.
- När någon pratar bakom min rygg.
- När någon knuffar till mig.
- När någon tar min penna.
- När någon tränger sig före mig.
- När någon trampar på min fot.
- När någon retar mig.
- När någon retar min kompis.

3. Be eleverna komma på tre exempel på hur man kan göra en fiende till en vän.

Diskutera i klassen.

ETT TVÅ TRE

Det här är en parövning. Den ena börjar säga "ett", den andra säger "två" och den första säger "tre". Gör så några gånger. Byt sedan ut "tre" mot en handklapp och öva detta.

Därefter byter man ut "två" mot att klappa på knäna och till sist "tre" mot att knäppa med fingrarna. I slutet säger man alltså inget utan gör bara rörelserna. Klurigt men kul!

LEJON – MÄNNISKA – NÄT

Den här leken påminner om leken "sten-sax-påse". Dela in klassen i grupper om 4-6 elever. Två grupper möter varandra. Varje grupp bestämmer inför varje gång om de ska vara lejon, människa eller nät. Man räknar sedan till tre och grupperna gör sina valda rörelser. Lejonet vinner över människan, människan vinner över nätet och nätet vinner över lejonet.

Innan ni börjar kan ni bestämma hur de olika rollerna ska spelas upp. Exempel:

Lejon – sträck fram händerna som klor och ryt

Människa – lägg armarna i kors och säg "jag är inte rädd"

Nät – höj armarna i luften som om du kastade ett nät och säg: "Där fick jag dig"

KÄNSLOSKULPTUR

Dela in eleverna i par. Låt dem bestämma vem som ska vara skulptör och vem som ska vara lerklump. Låt skulptören fundera ut en känsla han/hon haft under dagen. Skulptören ska sedan försöka "skulptera" lerklumpen så att han/hon ser ut som den känsla skulptören bestämt. Därefter kan övriga klassen eller ett annat par gissa vilken känsla skulpturen visar. Övningen tränar barnen att tänka ut känslor och de icke-verbala uttrycken som är kopplade till dessa.

PYSSEL

Kopiera pixxi-bilden på nästa sida och låt eleverna färglägga sin egen pixxi

PiXXi

www.pixxi.se

AKTIV SKOLA

Pixxi – Verktygslåda 2

Adress: Aktiv skola, Box 9015, 700 09 Örebro

Telefon: 019-368 07 50

E-post: info@aktivskola.org • Hemsida: www.aktivskola.org

Prinfo Welins, Örebro 2015

Miljömärkt. Lic nr 341 236

**KLIMATKOMPENSERAT
PAPPER**
www.antal.se

